

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE ŠKOLY V OBLASTI INKLÚZIE DETÍ CUDZINCŮV

Projekt Erasmus+ č. 2016-1-1-CZ01-KA202-024034
Teacher's training to the inclusion of the children of foreigners
(Vzdelávanie učiteľov k inklúzii detí cudzincov)

Názov školy:	ZŠ s MŠ Odborárska
Adresa:	Odborárska 2, Bratislava 831 02
Webové sídlo:	http://www.zsodborba.edu.sk/
Riaditeľka školy:	Mgr. Ľubica Daneková
Podklad vypracovali:	Mgr. Ľubica Daneková, Mgr. Jana Ondrigová

1. Umiestnenie školy a popis kontextu

Základná škola sa nachádza v Mestskej časti Bratislava – Nové Mesto a sa zaraďuje medzi najstaršie školy v Bratislave. V súčasnosti má škola 13 tried a 240 žiakov. V areáli školy sa nachádzajú tri samostatné budovy, v jednej z nich je základná škola pre primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie žiakov, v druhej materská škola, v ktorej je 98 detí predškolského veku. V tretej budove sa nachádza telocvičňa, využívaná oboma školami a za ňou areál s novými multifunkčnými ihriskami.

Nedaleko školy sa nachádza ubytovňa s vietnamskými rodinami, ktorí prichádzali a prichádzajú na Slovensko za prácou a podnikaním. Mnohí z nich v minulosti pracovali v závode Istrochem a žijú na území Slovenska niekoľko desaťročí. Ich deti sa narodili na Slovensku a študujú v slovenských školách, ale veľa rodín prichádza už so školopovinnými deťmi, ktoré neovládajú slovenský jazyk a ich integrácia v školách je oveľa náročnejšia.

V našej škole prevláda multikultúrna rôznorodosť a snažíme sa rešpektovať etnický a náboženský pôvod každého dieťaťa. Okrem detí vietnamskej národnosti školu navštevujú deti z Číny, Srbska, Ukrajiny, Česka, Ruska, Kanady a Kostariky. Škola je otvorená aj iným kultúram a zároveň očakáva, že prichádzajúce deti budú rešpektovať ostatné deti v škole.

2. Súhrnné informácie o škole

Zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou, Odborárska 2 je mestská časť Bratislava – Nové Mesto. Škola je rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou s vyučovacím jazykom slovenským.

Základnú školu navštevujú žiaci z mestskej časti Bratislava – Nové Mesto, ale aj z ostatných mestských častí Bratislavy a okolitých obcí mesta.

Základnou filozofiou školy je poskytnúť žiakom všeobecné vzdelanie, s vyváženým podielom prírodovedných a humanitných predmetov s dôrazom na cudzie jazyky a výtvarnú výchovu, v súlade so štátnym a školským vzdelávacím programom a v spolupráci s jazykovými školami.

Rodinný charakter školy vychádza z kapacity budovy školy (maximálne 250 žiakov) a z práce kolektívu pedagógov, ktorí uprednostňujú komunikáciu so žiakmi pred direktívnym prístupom k deťom a úzku spoluprácu so zákonnými zástupcami detí.

Škola má skúsenosti aj so vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pre ktorých má vytvorené vhodné podmienky s kvalifikovanou špeciálnou pedagogičkou a bezbariérovým vstupom do budovy školy.

V priestoroch školy je umiestnená školská knižnica, ktorá slúži žiakom i učiteľom a teší sa veľkému záujmu.

V záujme správneho využitia voľného času sú deti zapojené do mimoškolskej činnosti a bohatého výberu záujmových krúžkov. Krúžky sú zamerané na pohybovú aktivitu detí (karate, florbal, futbal), na rozvoj výtvarného a hudobného talentu detí (výtvarný, dramatický, spevácky krúžok, keramika), na tvorbu školského časopisu a školskej televízie, krúžky výpočtovej techniky, šachu a krúžky zamerané na osvojovanie si jazykov (nemecký, anglický, slovenský a vietnamský jazyk). Vietnamský jazyk vyučujeme od roku 2010 a navštevujú ho predovšetkým deti Vietnamcov, ktoré sa narodili na Slovensku a majú záujem poznať jazyk, zvyky a tradície Vietnamu. V škole pravidelne organizujeme aj kurzy slovenského jazyka pre dospelých.

Učebne školy sú vybavené výpočtovou technikou, interaktívnymi tabuľami s prístupom na internet. Informačno-komunikačné technológie sú súčasťou celého výchovno-vzdelávacieho procesu.

3. Zhrnutie kľúčových vlastností/silných stránok súčasnej praxe v oblasti inklúzie detí cudzincov

Silnou stránkou školy je prepojenosť základnej školy s materskou školou, v ktorej už od predškolského veku detí kladieme dôraz na jazykovú prípravu detí cudzincov.

Vďaka inklúzii žiakov z iných krajín sú naši žiaci veľmi otvorení vzťahom a kamarátstvom, ktoré by bežne nikdy nevznikli. Vďaka spolužiakom z iných krajín vedia viac o kultúrach a zvykoch iných krajín, učia sa vzájomne tolerovať a vedia, že nie každý musí všetkému rozumieť a to práve kvôli jazykovej bariére. Aj v našej škole je najväčším problémom inklúzie detí cudzincov jazyková bariéra. Preto sa deti snažia vzájomne si pomáhať a vytvárajú im pozitívnu atmosféru pre rýchle začlenenie sa do kolektívu. Výhodou pre nich je fakt, že už takmer v každej triede máme minimálne troch cudzincov a učitelia, aj ostatní žiaci, sú s touto skutočnosťou stotožnení. Z tohto hľadiska je inklúzia cudzincov pre kolektív žiakov veľmi pozitívna a prospešná. V našej škole sa nestretávame s problémami rasovej nenávisťi, šikanovania či segregácie.

V rámci vyučovacieho procesu si práca s deťmi cudzincov vyžaduje individuálny prístup. Základné jazykové kurzy sú krátkodobé a nepostačujúce. Pre deti cudzincov je nedostatok učebníc a nedostatok didaktických pomôcok, ale žiaci sú veľmi usilovní, ambiciózni, snaživí a rýchlo dosahujú veľké pokroky v osvojovaní slovenského jazyka. Napriek jazykovej bariére deti cudzincov dosahujú výborné výsledky v prírodovedných predmetoch, predovšetkým v matematike. Rodičia detí cudzincov pristupujú k vzdelávaniu veľmi zodpovedne a v prípade problémov im zabezpečujú individuálne doučovanie z jednotlivých predmetov. Deti vietnamskej národnosti sú veľmi ctiziadostivé a väčšina z nich pokračuje v štúdiu na stredných odborných školách a gymnáziách.

4. Dostupné dáta/informácie v oblasti inklúzie detí cudzincov

V školskom roku 2017/2018 máme v našej škole 58 žiakov s inou národnosťou a z tohto počtu má 29 žiakov aj inú štátnu príslušnosť. Niektoré deti sú z bilingválnych rodín, ale aj z rodín cudzincov, ktoré už plnili povinnú školskú dochádzku v inom štáte a neovládajú vôbec slovenský jazyk.

Ročník	Počet	Miesto narodenia	Národnosť	Štátna príslušnosť	Dĺžka vzdelávania v SR
1.	10	Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 1 rok
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 1 rok
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 1 rok
		Komárno	vietnamská	SR	menej ako 1 rok
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 1 rok
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 1 rok
		Bratislava	čínska	SR	menej ako 1 rok
		Bratislava	čínska	SR	menej ako 1 rok
		Ukrajina	ukrajinská	UA	menej ako 1 rok
		Hanoj	vietnamská	VN	menej ako 1 rok
2.	7	Vietnam	vietnamská	VN	menej ako 2 roky
		Hai Phong	vietnamská	VN	menej ako 2 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 2 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 2 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 2 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 2 roky
		Rimavská Sobota	vietnamská	SR	menej ako 2 roky
3.	10	Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Rimavská Sobota	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Quang Phu	vietnamská	VN	menej ako 1 rok
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Praha	česká	ČR	menej ako 3 roky
		Doneck	ukrajinská	UA	menej ako 2 roky
Bratislava	maďarská	SR	menej ako 3 roky		
4.	2	Hung Yen	vietnamská	VN	menej ako 4 roky
		Hanoj	vietnamská	VN	menej ako 4 roky
5.	8	Košice	vietnamská	SR	menej ako 5 rokov
		Quang Phu	vietnamská	VN	menej ako 1 rok
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 5 rokov
		Tien Hai	vietnamská	VN	menej ako 3 roky
		Bojnice	vietnamská	SR	menej ako 5 rokov
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 3 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 5 rokov
		Bratislava	čínska	SR	menej ako 5 rokov

6.	8	Viet Hoa	vietnamská	VN	menej ako 2 roky
		Tran Phu	vietnamská	VN	menej ako 6 rokov
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 6 rokov
		Dong Ket	vietnamská	VN	menej ako 1 rok
		Hai Duong	vietnamská	VN	menej ako 6 rokov
		Nghe An	vietnamská	VN	menej ako 4 roky
		Trenčín	vietnamská	SR	menej ako 6 rokov
		Bac Giang	vietnamská	VN	menej ako 1 rok
7.	6	Hung Yen	vietnamská	VN	menej ako 3 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 7 rokov
		Bac Giang	vietnamská	VN	menej ako 1 rok
		Hai Phong	vietnamská	VN	menej ako 7 rokov
		Hanoj	vietnamská	VN	menej ako 3 roky
		Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 7 rokov
8.	4	Bratislava	vietnamská	SR	menej ako 8 rokov
		Bac Ninh	vietnamská	VN	menej ako 6 rokov
		Nghe An	vietnamská	VN	menej ako 4 roky
		Son Tay Ha Tay	vietnamská	SR	menej ako 8 rokov
9.	3	Hung Yen	vietnamská	VN	menej ako 3 roky
		Hai Phong	vietnamská	VN	menej ako 8 rokov
		Bac Giang	vietnamská	VN	menej ako 1 rok

Pri začleňovaní nových žiakov do tried prihladáme predovšetkým na vek dieťaťa a nie na znalosť jazyka. Pri zaradovaní žiakov do nižších ročníkov si žiaci nevedeli vytvoriť kamarátske vzťahy s mladšími spolužiakmi a povinnú školskú dochádzku v zákonom stanovenej hranici šesťnásť rokov ukončili v nižších ročníkoch (napr. v 7. ročníku z 9. ročníkov základnej školy).

Plány a ciele našej školy pri práci s deťmi cudzincov sú:

- pokračovať vo vyučovaní slovenského jazyka pre vietnamskú komunitu a deti inej národnosti, pri nástupe nových žiakov zriadiť základný kurz slovenského jazyka a v nadväznosti aj rozširujúce kurzy slovenského jazyka;
- pre každého žiaka vypracovať v spolupráci s triednym učiteľom a špeciálnym pedagógom individuálne vzdelávacie plány, zabezpečiť individuálne vzdelávanie, prípadne asistenta učiteľa;
- slovné hodnotiť prácu žiakov zo zahraničia a motivovať ich k učeniu pochvalami;
- využívať informačno-komunikačné technológie ako zdroj jednoduchšej komunikácie;
- u žiakov rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké a psychomotorické schopnosti;
- posilňovať úctu ku kamarátom inej národnosti, k ľudským právam a k materinskému jazyku;
- žiakov učiť kontrolovať svoje správanie a rešpektovať iných, učiť sa ako chrániť a starať sa o svoje zdravie;
- rozvíjať svoju osobnosť, učiť sa ako pracovať v skupine.

Hodnotenie žiakov učiteľmi

Pri práci s deťmi cudzincov vytvárame tvorivú atmosféru, atmosféru dôvery a spolupráce. Vytvárame im priestor na sebahodnotenie a pochvalou ich vedieme k pozitívnej motivácii.

Hodnotenie detí cudzincov v našej škole je v súlade s metodickými pokynmi (*Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, čl. 11*):

- (1) Žiak prvého ročníka základnej školy, ktorého materinský jazyk je iný ako vyučovací jazyk navštevovanej základnej školy, sa hodnotí z vyučovacieho jazyka s prihliadnutím na úroveň prospechu z ostatných predmetov.
- (2) Po prestupe žiaka druhého až deviateho ročníka do školy s iným vyučovacím jazykom sa počas dvoch hodnotiacich období hodnotí najmenej takou úrovňou prospechu, ktorá zodpovedá prospechu z vyučovacieho jazyka na poslednom vysvedčení.
- (3) Po uplynutí dvoch hodnotiacich období od prestupu žiaka do školy s iným vyučovacím jazykom sa uplatňujú v ďalších dvoch hodnotiacich obdobiach z vyučovacieho jazyka miernejšie kritériá.
- (4) Pri hodnotení žiaka v prvom školskom roku a druhom školskom roku od prestupu žiaka do školy s iným vyučovacím jazykom, sa hodnotia jeho vecné vedomosti a nie úroveň jeho jazykovej správnosti.
- (5) Pri hodnotení detí cudzincov sa postupuje podľa odsekov 1 až 4.

Inšpekčné správy

1. Implementácia výchovy a vzdelávania k ľudským právam vo výchovno-vzdelávacej činnosti školy

Termín inšpekcie: 19. – 20. november 2015

Záver:

K silným stránkam školy v oblasti výchovy k ľudským právam patrila podpora vytvárania multikultúrneho prostredia, zapájanie učiteľov a žiakov do projektov súvisiacich s výchovou k ľudským právam, do školských a mimoškolských aktivít a spolupráca s inými organizáciami zameraná na elimináciu negatívnych vplyvov sociálnych a kultúrnych bariér.

2. Podmienky vyučovania integrovaných žiakov

Termín inšpekcie: 8. – 13. december 2016

Záver:

Silnou stránkou vyučovacích hodín bolo vytváranie pozitívnej atmosféry v triede, motivácia k učeniu a poskytovanie individuálnej podpory integrovaným žiakom počas samostatnej práce.

5. Zameranie príkladu dobrej praxe/práca s deťmi cudzincov

5.1 Aká je spolupráca medzi jednotlivými útvarmi/organizáciami, resp. existujú opatrenia spolupráce, aby mohla byť zabezpečená inklúzia detí cudzincov?

Naša škola spolupracuje s vietnamskou komunitou, Veľvyslanectvom Vietnamskej socialistickej republiky na Slovensku, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Úniou vietnamských žien, Úradom vlády SR.

Realizované projekty:

- *Spoznajme sa navzájom* – slovenská a vietnamská komunita
- *Mosty, ktoré nás spájajú* – aktivity slovenských, čínskych a vietnamských detí
- jazykové kurzy slovenského jazyka pre deti a dospelých

5.2 Ako učitelia pripravujú a využívajú školský vzdelávací program na zabezpečenie dosiahnutia stanovených vzdelávacích štandardov deťmi cudzincov?

Dôraz sa kladie na individuálny prístup, ktorý sa veľmi ťažko aplikuje v praxi z dôvodu veľkého počtu detí v triedach, nedostatku pedagogických asistentov a množstva učiva. Nakoľko máme triedy, v ktorých je aj viac cudzincov, je veľmi náročné učiť s ohľadom na potreby každého žiaka. Každý vyučujúci sa snaží prispôbiť tempu konkrétneho žiaka. Učenie a prácu žiaka uľahčuje obrázkovými materiálmi a zjednodušenými pracovnými listami. Individuálny prístup

k deťom cudzincov si vyučujúci vytvorí na hodine aj prostredníctvom samostatnej práce ostatných žiakov.

Každý učiteľ si pri práci s deťmi cudzincov pripraví vzdelávací plán, ktorý obsahuje:

- vymedzenie krátkodobých a dlhodobých výchovno-vzdelávacích cieľov;
- upozornenie na špecifické výchovno-vzdelávacie potreby;
- vymedzenie obsahu, rozsahu, harmonogramu učiva.

5.3 Ako učitelia pripravujú a realizujú vzdelávacie aktivity, aby boli prístupné všetkým žiakom? Prosím, popíšte aspoň jeden konkrétny príklad aktivity z vyučovacej hodiny.

Ročník	druhý
Predmet	prvouka
Téma	Časti ľudského tela
Ciele hodiny	- pomenovať časti tela - vedieť ukázať časti tela - vzájomná spolupráca pri práci s pracovným listom
Obsahový štandard	hlavné vonkajšie časti tela
Výkonový štandard	Žiak vie priradiť/pomenovať správnym názvom základné časti tela.
Použité metódy/formy práce	skupinová práca, zážitkové učenie
Príprava	pracovný list, nožnice, lepidlá, rádio (internet)

Fázy vyučovacej hodiny:

Motivácia:

Učiteľ vstúpi do triedy a kríva. Keď vojde do triedy opisuje žiakom, že cestou do školy spadol a ublížil si. Začne sa žiakov pýtať, čo by robili, keby ich niečo bolelo. Navedie žiakov k tomu, aby hovorili o návšteve lekára a o tom, ako je potrebné opísať lekárovi, ktorá časť tela ich bolí.

Expozícia:

Činnosť učiteľa	Činnosť žiaka	Činnosť žiaka cudzinca
<i>Učiteľ rozdá deťom pracovné listy s rôzne usporiadanými obrázkami častí tela.</i>	Žiaci dostanú Pracovný list 1, z ktorého vystrihnú obrázky častí tela.	Žiaci dostanú Pracovný list 2, z ktorého vystrihnú obrázky častí tela. Na obrázkoch sú uvedené názvy častí tela v slovenčine.
<i>Učiteľ má pripravené obrázky častí tela vo veľkom formáte – vhodný na tabuľu. Spolu so žiakmi vyberajú obrázky jednotlivých častí tela a lepia ich tak, aby vytvorili celé telo.</i>	Žiaci lepia obrázky častí tela na čistý papier alebo do zošita. Prípadne môžu použiť Pracovný list 4.	Žiaci lepia obrázky častí tela do predpripravenej siluety, ktorá má zároveň predpísané názvy častí tela v postave (Pracovný list 3).
<i>Obrázok celej postavy</i>	Žiaci si postavu vyfarbia a dajú jej vlastné meno.	Žiaci si postavu vyfarbia a dajú jej vlastné meno.

Zdroj obrázkov: <http://marisa-hamanako.com/sneak-peek/full/14852-1000-ideas-about-body-parts-theme-on-pinterest-body-parts-body/>

Fixácia:

Učiteľ má pripravenú pieseň *HLAVA, RAMENÁ, KOLENÁ, PALCE*. Žiaci v kruhu spievajú a podľa textu ukazujú rukami jednotlivé časti tela. Pieseň sa postupne zrýchľuje a ten, kto sa pomýli, vypadáva.

Hlava, ramená, kolená, palce (na nohách)

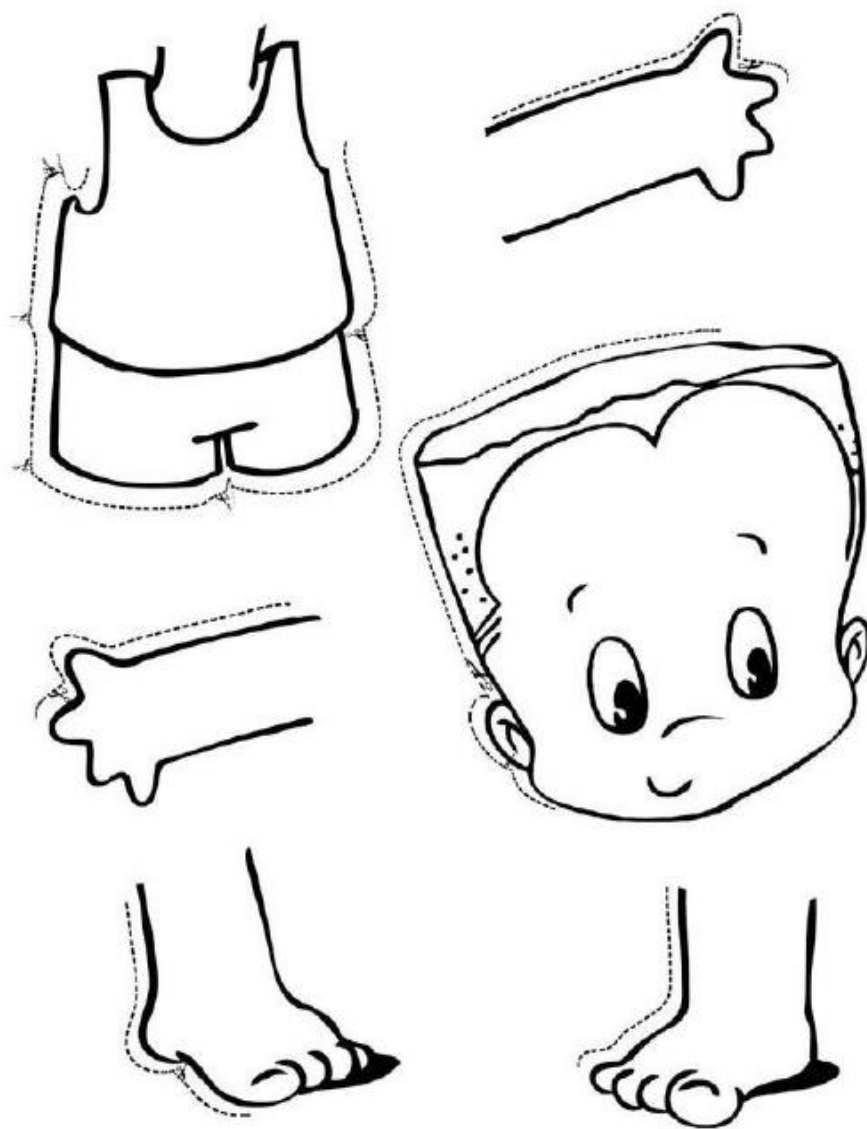
Kolená, palce

Kolená, palce

Hlava, ramená, kolená, palce

Oči, uši, ústa, nos

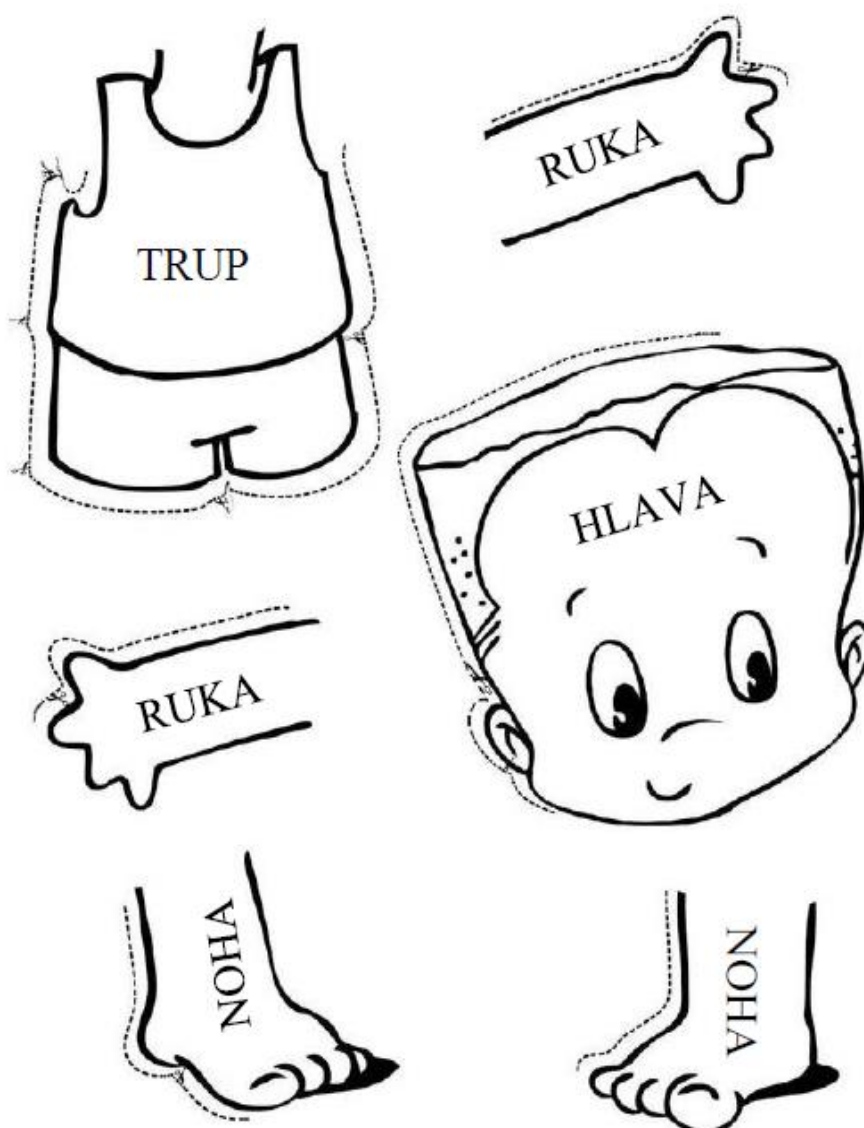
Časti tela

Vystrihni časti tela a nalep ich na správne miesta.

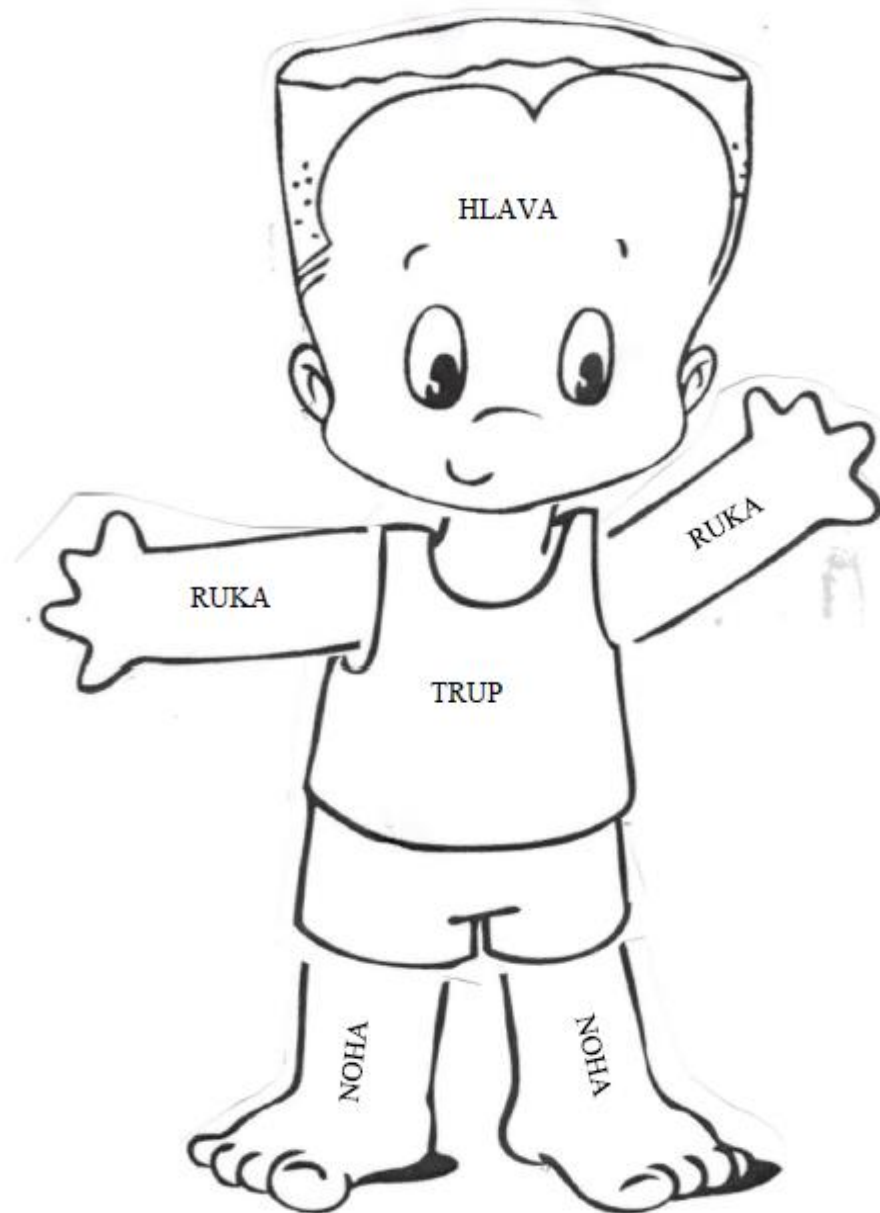

Časti tela

Vystrihni časti tela a nalep ich na správne miesta.

PRACOVNÝ LIST 3

PRACOVNÝ LIST 4

5.4 Ako sa rodičia podieľajú na procese inklúzie detí cudzincov?

Rodičia detí cudzincov úzko spolupracujú so základnou školou. Pri prijatí dieťaťa sú oboznámení s činnosťou a pravidlami našej školy (buď priamo rodičia alebo prostredníctvom tlmočníka). Keď rodičia ovládajú pravidlá školy a sú oboznámení s právami a povinnosťami, spolupráca je oveľa jednoduchšia. Rodičia vedia usmerniť dieťa aj doma a pomôcť škole pri výchovno-vzdelávacom procese. Rodičia podporujú svoje deti pri mimoškolských aktivitách, ktoré ponúka škola na zlepšenie jazykových schopností. Mimo školy často nadviažu kontakty so slovenskými obyvateľmi z blízkeho okolia a vzájomne si pomáhajú. Často sa stáva, že niektorí zo slovenských rodičov navrhnú, aby si deti robili úlohy spoločne.

5.5 Ako sú samotné deti zapojené do procesu inklúzie?

Príchod dieťaťa cudzinca do novej školy alebo triedy je veľmi náročný najmä pre dieťa. Je potrebné zo strany všetkých žiakov, naučiť sa spolupracovať tak, aby kolektív triedy bol čo najviac spojený. Je veľmi dôležité, aby žiaci prijali takéhoto žiaka medzi seba a to za pomoci pedagóga. Veľmi pozitívne vplýva na žiakov skutočnosť, keď sedia spolu v lavici, vzájomne si pomáhajú a často vnímajú túto pomoc ako hru (najmä žiaci 1. stupňa základnej školy).

Hlavné zásady pri začleňovaní detí cudzincov sú:

- usadenie nových žiakov – cudzincov vždy k žiakom slovenskej národnosti;
- určenie žiaka slovenskej národnosti na pomoc žiakom – cudzincom;
- vedenie kolektívu k vzájomnej tolerancii;
- pravidelná práca v skupinách;
- pomoc pri domácich úlohách;
- pravidelná pomoc pri potrebných presunoch (telocvičňa, školská jedáleň, školský dvor, keramická dielňa, krúžková činnosť).

5.6 Ako sa používajú informačno-komunikačné technológie na prekonanie prekážok účasti na vzdelávaní (počas vzdelávacieho procesu)? Informačno-komunikačné technológie sú medzi žiakmi veľmi obľúbené a preferované. Vďaka nim sa u žiakov podporuje priame uvažovanie, vyjadrovanie a zážitok z vyučovacích hodín.

V našej škole používame viacero foriem informačno-komunikačných pomôcok. Na hodine je možné využívať interaktívne tabule, vizualizéry alebo žiaci prostredníctvom notebookov používajú internet.

Pomôcky sa vyžívajú nasledovne:

Interaktívna tabuľa

- na zobrazenie prezentácií, ktoré umožňujú žiakom nové učivo nielen počuť, ale aj vnímať prostredníctvom obrázkov, na základe ktorých si žiak dokáže vytvoriť základnú predstavu o obsahu prebratého učiva;
- interaktívne DVD/webové stránky, ktoré formou hry umožňujú učenie, príp. memorovanie.

Vizualizéry

- dôležité prostriedky na zlepšenie vyučovacieho procesu, vďaka ktorým sa môže učivo predstaviť, príp. zobraziť postup práce a čiastočne tak nahradiť individuálny prístup pri riešení náročnejších úloh;

- zobrazit' žiakom pracovné listy, obrázky a iné predmety, ktoré má učiteľ iba v originálnej podobe.

Notebooky

- žiaci sa učia orientovať na internete a vyhľadávať informácie a vďaka tomu aj napriek jazykovým bariéram na hodinách nadobudnú pocit zvládnutia učiva.

5.7 Aké opatrenia existujú na uspokojenie ďalších výchovno-vzdelávacích potrieb detí cudzincov?

V našej škole sú realizované pravidelné kurzy slovenského jazyka pre deti cudzincov a deti cudzincov sú aktívne zapájané do súťaží a olympiád, ktoré škola organizuje. Pravidelne ich zapájame do mimoškolskej činnosti a kultúrnych programov. Škola im umožňuje prezentáciu ich kultúry, zvykov a tradícií.

5.8 Ako je prostredie prispôbené potrebám všetkých detí?

Pri výbere triedy, do ktorej sa plánuje začleniť dieťa cudzinca rozhoduje viac aspektov, a to:

- vhodnejšia je trieda s menším počtom žiakov;
- ľahšie sa začleňujú deti v jazykovej triede (u nás sú to triedy s využitím metodického prístupu CLIL);
- vzťahy v triednom kolektíve;
- zloženie a počet detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

5.9 Ako učitelia monitorujú a vyhodnocujú vzdelávanie detí cudzincov?

Učitelia hodnotia písomný prejav žiakov – cudzincov počtom chýb. Pri postupnom znižovaní počtu chýb učiteľ môže ohodnotiť žiakov aj známku, ktorá môže slúžiť len ako motivačný faktor.

Učiteľ hodnotí u žiakov vecné vedomosti a nie úroveň jazyka. Môže žiaka ústne preskúšať formou otázok. Častejšie je však používaná otázka, na ktorú sa od žiaka očakáva jednoslovná odpoveď, príp. len odpoveď ÁNO/NIE. Časom učiteľ kladie otázky, na ktoré žiaci reagujú spontánne a dlhšími vetami.

5.10 Ako je v škole zabezpečené vyučovanie slovenského jazyka ako cudzieho jazyka?

V blízkosti školy sa nachádza mnohopočetná komunita Vietnamcov, ktorí prichádzajú na Slovensko počas celého roka. Prichádzajú za svojou rodinou, kamarátmi a známymi.

V minulosti boli v našej škole realizované kurzy slovenského jazyka pre vietnamskú komunitu, a to v spolupráci s Migračným informačným centrom a v súčasnosti za podpory Únie vietnamských žien.

Pre žiakov organizujeme kurzy slovenského jazyka prostredníctvom učiteľov slovenského jazyka. Finančne sú podporené z prostriedkov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, prípadne sponzorských darov. Materiálno-technické zabezpečenie je realizované z prostriedkov školy.

6. Súhrnné informácie o vývoji/súčasnej práci v tejto oblasti

Deti cudzincov, ktoré navštevujú našu školu, môžeme rozdeliť do dvoch skupín. Prvú skupinu tvoria deti, ktoré imigrovali do našej krajiny ešte v predškolskom veku alebo sa u nás narodili. Títo žiaci sa začleňujú veľmi dobre a môžeme uviesť, že pokiaľ navštevovali aj slovenskú materskú školu, nie je takmer žiadny rozdiel medzi hodnotením a vzdelávaním slovenských detí a detí cudzincov. Začlenenie je realizované veľmi ľahko a nie je potrebná ani špeciálna príprava učiteľa na hodiny, kde sú žiaci – cudzinci.

Druhú skupinu detí cudzincov tvoria žiaci, ktorí prestúpili na našu školu v priebehu povinnej školskej dochádzky. Najťažšie sa adaptujú žiaci, ktorí nastúpili do ročníkov 5 – 9 na 2. stupni základnej školy. Ťažšie učenie v slovenskom jazyku sa odzrkadľuje aj v iných vyučovacích predmetoch, v ktorých je učivo už pomerne rozsiahle. Učenie sa slovenského jazyka v staršom školskom veku je oveľa náročnejšie a je potrebné, zo strany žiakov aj rodičov, venovať mu viac času.

Cieľová skupina	Deti prijaté v predškolskom veku	Deti prijaté počas povinnej školskej dochádzky
Praktické stratégie/ prijaté opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> • vytvorenie príjemného prostredia a priateľskej atmosféry; • príprava výzdoby triedy a vhodné hračky; • zapájanie detí do spoločných hier – vytváranie kamarátskych vzťahov; • osvojovanie si slovenských pesničiek, básničiek formou spoločných hier; • spolupráca s rodičmi a so základnou školou. 	<ul style="list-style-type: none"> • vytvorenie multikultúrneho prostredia v škole, príprava kolektívu žiakov na prijatie detí cudzincov do kolektívu; • príprava vybavenia tried učebnými pomôckami a IKT technikou; • vytvorenie podmienok pre individuálnu prácu so žiakmi, vytvorenie individuálnych plánov; • zriadenie kurzov slovenského jazyka; • spolupráca s rodičmi a s komunitami v okolí školy; • zapájanie žiakov do mimoškolských aktivít, súťaží a kultúrnych podujatí.
Výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • rýchlejšia adaptácia a začlenenie sa do výchovno-vzdelávacieho procesu 	<ul style="list-style-type: none"> • časovo náročnejšie na osvojovanie si slovenského jazyka a tým aj pomalšie osvojovanie si vedomostí z ostatných predmetov
Hodnotenie	<ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie má na dieťa predškolského veku veľmi veľký a dlhodobý vplyv; • pochvala a uznanie sú silným motivačným činiteľom napredovania dieťaťa a to platí aj pre deti cudzincov 	<ul style="list-style-type: none"> • slovné hodnotenie, ktoré musí akceptovať inojazyčnosť žiakov, ktoré trvá po dobu 2 klasifikačných období; • hodnotenie žiakov môže prebiehať v súlade s metodickými pokynmi, ktoré platia pre všetkých žiakov.

7. Kľúčové aspekty uvedeného príkladu dobrej praxe

Základné kľúčové aspekty sú:

- úvodný rozhovor s rodičmi a oboznámenie ich s právami a povinnosťami;
- rozhovor so žiakom – cudzincom a jeho následné profilovanie, ktoré slúži k ľahšiemu výberu navštevovanej triedy;
- vhodný výber triedy;
- vhodná a primeraná príprava vyučovacích hodín;
- hodnotenie primerané napredovaniu žiaka;
- výber vhodného spôsobu hodnotenia a preverenia vedomostí a zručností.

8. Využívané podporné materiály

- BORTLÍKOVÁ, A. a kol. *Slovenčina ako cudzí jazyk B – Hovoríme spolu po slovensky*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2008.
- DRATVA, T. – BUZNOVÁ, V. *Slovenčina pre cudzincov*. 3. vydanie. Bratislava: Slovenské pedagogické vydavateľstvo – Mladé letá, 2005.
- DRÁĽ, P. – GAŽOVIČOVÁ, T. – KADLEČÍKOVÁ, J. – TUŽINSKÁ, H. *Vzdelávanie detí cudzincov na Slovensku. Príklady dobrej praxe*. Bratislava : CVEK.
- HABART, T. *Krok za krokom k inkluzii*. Praha: Varianty, Člověk v tísni, 2010.
- MISTRÍK, E. a kol. *Multikultúrna výchova v škole. Ako reagovať na kultúrnu rôznorodosť*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2008.
- SOMOROVÁ, R. – BJELOVÁ, M. – ČUNTALOVÁ, M. *Jazykový kurz. Metodické odporúčania. Vyučovanie štátneho jazyka pre deti cudzincov v SR*. Bratislava: ŠPÚ, 2014.
- ŠOLTÉSOVÁ, K. (ed.) *Multikulti na školách: Metodická príručka pre multikultúrnu výchovu*. Bratislava : Nadácia Milana Šimečku, 2006.
- ULIČNÁ, M. – ANDOROVÁ, I. – BÁČKAIOVÁ, K. – GABRÍKOVÁ, A. *Jazyková a odborná príprava cudzincov a krajanov, Tri, dva, jeden – Slovenčina*. Bratislava : UK, Centrum ďalšieho vzdelávania, 2015.
- ZEBEGNEYOVÁ, A. a kol. *Slovenčina ako cudzí jazyk A – Hovoríme spolu po slovensky*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2007.
- *Hlas Nového mesta* – články
- *školský časopis Gaštanko* – články a fotografie
- spoločné aktivity s vietnamskou komunitou a Úniou vietnamských žien na Slovensku
- <http://wwlovenskuw.zsodborba.edu.sk/galeria/galeria1.html>

Podklad je výstup v rámci Plánu hlavných úloh Štátneho pedagogického ústavu na rok 2018, úloha pod číslom 2.2.2.5 Erasmus+ Vzdelávanie učiteľov k inklúzií detí cudzincov (číslo projektu 2016-1-CZ01-KA202-024034).

Koordinátorky: PhDr. Denisa Ďuranová, PhDr. Janka Pišová, PhD.